

Kpess Lichowelski

25/1.43

AMS

Jerowkina, dn. 24.1.1943r.

1000
HISTORICAL

Kwestjonariusz.
b. interwjuowanego w Z.S.S.R.

- 1) Dane osobiste: Julian Lichowski kapitan Tęczyński służby stałej, lat 43, kawaler.
- 2) Data i okoliczności aresztowania: Wywieziony z Kawanji w Litwie dnia 10 czerwca 1940.
- 3) Nazwa obozu: Kozelsk i Griarowiec.
- 4) Opis obozu: Kozelsk: Dawny klasztor. Szwere budynków cerkiewnych i mieszkalnych otoczonych parometrowym murem w kwadrat o boku około 250m. Budynki cyfrowo numerowane, cyfrowo drewniane. Wewnątrz budynków proste z nieobrobionych desek jedno- i więcej-piętrowe (patelni od budynków). Budynki dość brudne i zapuszczone. Podczas pobytu w obozie parokrotnie przeprowadzaliśmy odpuszczenie rozporozczy tytu, dostarczonego przez władze sowieckie, a przy końcu w niektórych budynkach polichłiliśmy i ciemy i polebowali deski procz. Budynki nr. 14, w którym miekolem był dół cypdy. Kopalismy się pocztylowo co dwa tygodnie, a później po wybudzeniu nowej tami, co tydzień. Wiele prac w zakresie remontu budynków i wybudzenia terenu /braki, tranzmituj wybudowali interuowan pod kierownictwem polskich iury mioris. W tym celu bolszewicy organizowali ochotnicze grupy robotne. Do pracy nie zmuszali, ale, jeżeli ktoś nie się wypisał, to później trudno mu było wycofać się. Bierzmy przytlowo pralimy sami w Tairi. Później bierzmy oficerów pramo na unisic, a bierzmy polic-

1830

jątków i szeregowych praca specjalna grupa robocza
z starej tarczki.

1830

Zanim po przybyciu do obozu szeregowo uros, zola-
je się przed tyfusami, różnicą mienia opie. Zorganiz-
owano szeregowej obsługi wazny przez uroszych polak
jątków, gdzie urosnia było bezpłacie ogólnie się po
upneolnim wystaniu się w ogólnie. Dla porównania
wpuszczam brody.

Wyżniem było wystawiające, ale jaski dais-
nie czere. Głównie karna. Mięsa dowożono teoretycznie
75 gr. dziennie na osobę, ale dowożono ośmiu mijsne,
jak ogony, wagi, ogony i t.p., wliczając rucice, wagi,
kucia i t.p. do wagi mijsa; wije mijsa, praktycznie
biore, wcale nie było. W okresach, kiedy wy dowo-
no mijsa solone przez mijsa się nieco lepiej. Dla
oficerów była inna kuchnia, a dla szeregowych
inna. Racja oficerska była nieco większe. Oficerom
dowożono więcej cukru i złożyć się mijsa i tuncera,
przez tego oficerowie otrzymywali ros na urosze
kondytki mydła toaletowego. W tym czasie interwowa-
nym wy dowożono mydło do promia oraz machorky
bibulki i zapachni przytłumio po pięć paczek urosza-
niej. Wy dowożono kore. Drogi kore spalić urosz uos go-
tych deszczek. Różnicą wy dowożono siemki, kore oraz
miesiawadła. Dowożono też bisking, omice, a mijsa
niebójajum niemiec jaski sorty uroszowe.

Griarowiec: Różnicą kłopot. Cestnie była zburzona.
Przostał jeden tyłko budynek uroszowy, a którymu
mimkało około 300 jaski i wlatów. My przybyliśmy
do Griarowca w końcu czerwca 1941. Z braku mijsa
w budynku uroszowym w okresie wy budowanych
bowlach bez siana i wosztranych (dach na sypialni).

Zimno tam było i homary gryzły w straszny sposób. Wyrznięcie było gorze niż w Kwidzynie. Porucznik naj-
 równieży uwrzo oburżono, tak, że przez jehin 3 ty-
 godnie przez układowo polsko-sowieckim było nowe
 głodno. Strony do siemniłoiś mi dano, walcisiny wie-
 i innymi noi stonim trony, aby napędzić siemniłoiś.
 Porucznik przywisiłus siamoi.

Oboi gnirowiecki stawnił dwoi dwoj, otworony
 Antem loterostyem obzow dwoi siłwie zardnewony,
 przez ktory przeplywała reka.-

Kypakisiny si, polni było cięsto, w reze, pożimij
 w Tarimie baroko wreszty cięsniej. Wody do picia, gęto-
 wonia i Tarim wiono w bechoch.

5) Sktaol internowawych: W obwie intorowawani byli
 oficerowie (okolo 1000), policjanci (okolo 2000) i pewna
 dwoi neregularni awiami. Proic tego w pożimijinye org-
 nie przywisiłus paru oficerów z wżrziem i obzow
 jeniów. Tym ostatnim mi ufališimij zby tuió, po-
 doziewajęc, że byli to wostami ekspedicy. Z daję mi
 si, że potężenię te były cyjicimie sturue.-

Najwizłony bolgerby byli t. zw. „czernowizny”, wy-
 li sympatycy komunizm, rekrutujęcy si wistety
 przewożenie (czy uwrzo wżrziem) z pisioid oficerów.
 Głównymi działaczami tej grupy byli: rekonny
 kpt. Strainewski, kpt. Swolen'ski, por. Adrijan i por.
 Polenski. Dożygnyli oni i innych neregularnie udo-
 dych lotnikoi. Terenem noi ktorym skupiali si
 była w Kwidzynie zoloye si kuchnia. W kuchni dwoi-
 ty si, jakis iutrygi, gęzi kumendowani kuchni swy-
 wocroni z pisioid internowawych, wsto zmicimiali si.
 Oprócz tych piwuyek sympatycy hois byli zolaję si i uk-
 rny lwufidenci, gędzi wiele z tego, co si działało w obo-

zic dochodziło do wiadomości władz sowieckich. Niemniej przyjdą po obozie księgi i o treści wybitnie antykomunistycznej.

Po utworzeniu układu polsko-sowieckiego w stosunku „rewolucyj” zostali oni noszący i gdzieś w polsku. Mówiono, że mieli być ujęci jako dywersanci, czy spadochroniarze. Na powignomnie wolennicywali oni neregularni oficerów przeważnie o niemieckich uosobieniach o nekomy pracy wiecej piętych lotumy. Oficerów tych wyznaczono, jak się później dowiedzieliśmy do Wodogody. Później zostali oni wpuśczeni i wstąpiłi do armii. Był to w obozie: Pobudka była przed godz. 7-9 następnie apel. Dwóm koncom się również apelom. Apel polegał na ichiowym sprawdzaniu stanu i interwencyjnych. Porzątkowo apele przeprowadzali komendanci budynków wyznaczeni z poziomu interwencyjnych, później przeprowadzali apele funkcyjni M. K. W. D. Zarazem misję wyznaczono imienne sprawdzanie stanu według list. Strony przynosili z kuchni do budynków w wiadomości dyskusji z zmiennymi, z ich codziennym według ustalonej kolejki. Oni też sprytni i by i dostarczali wody.

Prace w obozie świadczyły, jak brudowomni terenie, remonty budynków, obrótka kuchni, rybowe drewno do kuchni wosztatę nieszko-brawicelnie i fryzjerów wpływowały stałe ochotnicze drużyny w obozie. Pracownicy otrzymywali lepszy strój, jedzenie natomiast porządnych, gdyż, o ile mi wiadomo, władze sowieckie rządnych artylistów nie polepszenie strój dla pracujących nie myślały. Zgodnie interwencyjnych musieli stróżni ziemniaki i ryby. Za cięty ryby oficerowie o tabońi tych prace nie wpływali.

Porozumieniem spróbować zrobić cross na nowce jryko'w, cy-
tawiu, wyrobiamiu instrumentu muzycznego, wry, brytow,
wyrobów drewnianych (pudelta do tytoniu i t. p.) Niek-
tore z nich będą artystycznymi wykonawcami. W dziedzinie
piśmiennosci, artystycznymi napisami pudelta i re-
perwimie dobre wykonawcy brytow.

W gwarowem opowia starej obrugi kuchni, pichowoi,
wrytwiwo i Tai'mi - starych elup robczych nie było;
musieli'siny wije kolejno rybać drewno do kuchni, wo-
zić i wozić wry i t. p.

Stosunki ludzkie będą nowego'go poprawione. In-
terwowani zryh'ij z woby i pruwogali' obic wraj'owu
w roznych rozgadnicach. Polijanci' przychodzili
do uob i odwrotwie. Styrnatem o jukich, boj'owach, wa-
wet unijdy oficerami, ale w nowym budynku wa-
tylko była jukos powoimij'na awantura.

Situacja orkiestry amatorskiej i domowego jukis'
prowolawic'nia renowo-orkiestrowe. Za na zedlugu
nie będzie, gdy'nie otrzymadem biletu z miusilley-
menty niody, gdy'nie cywulowic' orkiestry unienkoci
w nowym budynku i stale c'ir'ir'ie; zuntem wije
ich repertuar wa parujc'.

Bud'a s'ir'et'ic'ie t. nr. "klub", gdu'e uny' drowo tur-
mijc' noichowe.

7) Stosunek w'ad' N. K. W. D. do Poloko'w: Zowon po wa-
nym przybyciu do kwiets'ha podobno wrytwiwo re-
wiji. Pierwsze partje podobno wbi'era'no do uoya.
Po'zniej' wobec dury' i'isii' i'interuowawych rewidowa-
no unij' i'is'ie. Zabirowo: do humeanty, piem'zde
ostre i'ceunij'ne przed unisty. Mui'e udalo' s'ij' oracie
wrytwiwo do humeanty, jukic' unidewu przy s'obie. Zaba-
wo un' uotom'ant' apowret' fotografic'ny, regurach' b'

6.
 da'k i parę innych przedmiotów oraz trochę pamiątek
 niemieckich i polskich. Przy okazji przed wy-
 jazdem z Kaniolstwa do Gniarowa zobowiązuje mi
 potrzebny doświadczenia i inne parę innych
 rzeczy. Według miarom na to miarę, mi zwróci-
 no mi później tych rzeczy, chwini się wspominać

Przy okazji i wstąpił mi nowo w obrotach wyrosła
 wystąpił wstąpił i spiny wano doświadczenia
 Następnie w różnych okresach czasu wyrosła do-
 doświadczenia jeolnych cyfry; obrotach radziej na t. zw.
 „doprosy”. Masz go't przesłuchawami miśki tuć albo
 wcale mi chcieli mówić, o czym tam była mowa.
 Z tego, co mówili, wzmianka, że wójci i cię' wójci
 tych, którzy brali jąkiś udział w życiu politycz-
 nym lub społecznym. Maber słowami i nie dopu-
 wiali się w wrotkach konfidencjonalnie tak polityki, jak
 i oddziały, powstających w terenie.

Zaraz po naszym przyjeździe wstąpił od nas
 pułk. Dąbrowskiego i wstąpił oficerów oddziału.
 Z tych ostatnich znowem ty lko kpt. Wojciechowski
 go z zapytaniem Jan. Ref. Inform. D. O. R. i w Lidzie
 gdzie potem stawił w czasie wojny, w tym czasie
 został gdzieś wzmianką i później już o nich mi
 słyszałem. Proca tych wzmianek również wstąpił.
 Chłodzińskiego, który zbyt otworzył mi o „po-
 litycznym”, co myśli o ich państwie i ustroju. O tym
 ostatnim słyszałem, że został wypuszczony i wstę-
 pił do armii.

Mnie po spisie mi ewidencji wyrosła ty lko
 rok. Wówczas przez dwoje, czy trzy dni wyrosła
 z nowego braku na przesłuchawami po parę,
 tak, że mi s'obom, że przesłuchawami byłg wstę-
 pił

kich. Jednostki po prostu chciały 10, czy 12-u obywateli. Pytali mnie o rzeczy nocny, które podobnie już były sprisywane i widziały tak, że odmiśtem wrażeń, że chcą spróbować prowadzić pyromanię o rzeczonych przez mnie słownych i przytapać mnie ewentualnie na sprzeciwach. Przed tego pytania mnie, czybym chciał zrobić, gdyby mnie zwolniono z obywateli. Chciałbym oczywiście wyjść z granicy, ale mi niewytem tego zrobić. Wobec tego zrenty to pytanie o wytykanie retoryczne, gdyż mi niewytem, aby mnie zwolnić; powiniadłem więc: przy wytykaniu gdzieś w miastach i prowincjach. Odpowiedział mi, że jako specjalista (inżynier) łatwo pracy obywateli. Na tym się skończyło.

Odmiśtem wrażeń, że jeżeli N. R. W. D. chciał o prostu zrobić kogoś, kto ich specjalnie interesował, to równocześnie z nim wywalił rzeczy osób zupełnie im obywateli, a żeby stworzyć "zawodny obywateli" i odwrócić uwagę od własnego delikwenta, czy twój fidenty. Zarządca, że wbrew temu prostu chwialił kogoś od siebie.

Przez nich byli dość młodo i inteligentni i nie ograniczali się w nowych stosunkach.

Botorewicy bardzo mi lubili satyrę. Jeden z interviewanych zrobił rzeczy aktualnych humorystów z życia obywateli, gdy się botorewicy otych chwili chwili słowiskowa mi wszystko, narwali jego przy "politycznym chłopców" i kategorycznie zachowali chłopców w tym kierunku. Nie wiem, co prowadzi, co mi by i "politycznego" w obrotach przedstawiającym u. p. i interviewanego zadowolonego się w przytaczaniu obywateli botorewicy.

Propaganda polegała na obstaroczeniu gazet, kłami i odosytek, czy też tzw. „dohłabach”. Do dnia i na odosytki chwała Temi rowidko. Filmy były osywniećie propagandowe i bardzo marnie. Odosytki na lotnych bytom, miały za treść pomyły o bierzących wydomeń politycznych, były na miśluin pomowu i miś sanie raty miś ponad to, co podwioły garetę. Główny ich nuty było, że sowiety mają z Niemcami stosunki pokojowe, a za wojnińskych sowickich wrogów uważają Anglię i Stany Zjednoczone. W sprawie wprowadzić, że z Niemcami pierwsi do wojny chcieli, ale „dopiero za kilka lat”. Wyminych napasici na Polskę miś przypominoum sobie. Wywstałoby to zrewolty demonstracyje, a co najmniej opuncemie soli przez wojnowiś obiecnych.

Za to w gazetach wypisywali cudzenia o tem, co było na wojnych przez nich terenach polskich a co jist pod ich panowaniem. Przypominoum sobie n.p. felietoniś opisyjący, jak to oficeroniś polscy uciekali przez Dniestr do Rumunii i córce my baka, która ich przewoźta wydtubali osy.

Stosunki do now oborowych wstał N.K.W.D. wst nowyot poprawny i dwoi uprzejmy. Nie uroceali uż n.p. miśdy przez „ty”. Natomiast oddiały konwojowe, rozimujące się przewoźnem wżimów to prawdmu homdłone miśotniśów. Zachowywali się bardzo brutalnie i bezwzględnie.

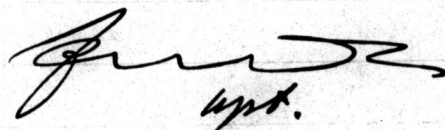
8) Pomoc lekarska, szpitale, szpitalnic: Sam z p. nowy szpitalnej i lekowskiej miś konytatem; miś miś wozj miś o tym pomowu. W konieckim rocie w Konieckim szpital był. Wiem o dwóch znowdych pomowułow, których nazwisk miś pamiętam

Prócz tego dwóch poprzednio zamówił i tu może po-
winem być i pami, złożył się, czterech, zamówił
o) czy i jaka była Igarka z korym i widać?

Na piśmie historii dwurak, "talony" złożył się na
moje uśmiech. Jakiś mi uśmiech do tego pisać, więc ma
Tu się tym interesować.

10) Kiedy został zwolniony i w jaki sposób do-
tąd się do armii? Do armii wstąpił w gnieźno
dn. 27 sierpnia 1941 i w ostatnich dniach tegoż roku
szedł wraz z innymi wyjeżdżającym do Tocha.

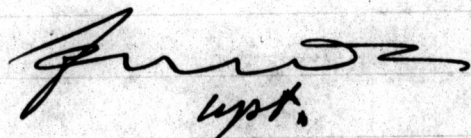

kpt.

Kpt. Cichoński Julian.

Jerozolim, dn. 24. V. 1943.

Komenda Miasta Jerozolima
w/m.

W wyhonaniu Burmistrza Dawida Aruzi Pol-
ski' na Wschodzie L. 1554/7. Hist. z dn. 19. X. 1942.
prezostaniem pryncipalnym kwartiermistrz:

kpt.